

[Bertel Dahlgaard.]

til forskellige sider skulle betænke, hvad rigsdagen taber i anseelse i en befolkning, som ikke ser nogen saglig begrundelse for valg, og som kun har eet ønske: at dens repræsentanter viser evne og fordragelighed i det arbejde, de er valgt til at udføre.

Men kaster man sig trods alt ud i kampen i stedet for i arbejde, så går vi i fuld fortrøstning ud til den danske vælgerbefolkning. Vi tror, der i vide kredse ikke blot er en uvilje mod det taktiske spil, der udfolder sig her i disse dage, men også en længsel efter en samling af kræfter på tværs af de gamle forestillinger, der til den ene side kun kan sige socialdemokrati og til den anden side kun kan se moderation eller konservatisme.

Det er gang på gang påpeget af venstre og de konservative, at der i folketinget er et antisocialistisk flertal. Ja, det er der, og derfor er der ikke ført og kan ikke føres en socialistisk politik. Det, der har interesse i denne forbindelse, er derfor ikke nutiden, men derimod spørgsmålet, hvorledes man på længere sigt undgår et socialistisk flertal og dermed en socialisering af danske erhverv. Og her står vi overfor den store uenighed mellem venstre og de konservative på den ene side og os på den anden.

Jeg kan nævne den latterlige forestilling, at de to partier kalder til værn mod socialisme ved at modsætte sig forslaget om mejerirationaliseringen, som det danske mejeribrug med Overgaard og Hauch i spidsen forlanger gennemført. Det er jo både til at le og græde over.

Dybest set ligger modsætningen mellem os i dette, at de to partier tror, de kan hindre det socialistiske flertal ved at føre en moderat-konservativ politik. Hvor kortsynet! Vi tror modsat, at et socialistisk flertal kun hindres ved at føre en bredt anlagt demokratisk politik.

Socialisme modvirkes ved at skabe et samfund, hvori der er lige adgang til at arbejde sig frem, et samfund, der fører frem mod en spredning af ejendomsbesiddelsen, ikke ved voldelige midler som i Østeuropa, men gennem en udvikling, så enhver, der har evne, vilje og karakter, kan blive ejendomsbesidder: indenfor landbrugerhvervet som selvstændig landbruger, indenfor byerhvervenes småbedrifter gennem en lettelse af finansieringsvilkår og fremme af øget konkurrenceevne gennem tekniske fremskridt, og indenfor byerhvervenes storbedrifter gennem en fortsat udvikling, der knytter medhjælpernes økonomiske interesser til den enkelte bedrift, så der kaldes på den størst mulige produktions-

indsats. Og alt dette suppleret med en hjemmenes politik, der gør det muligt for enhver dygtig borger, der ønsker det, at blive ejer af sit eget hus eller eget stykke jord, som han måtte have lyst til at arbejde med.

En politik efter disse linier vil også modvirke meget af den konservatisme, som på adskillige områder behersker socialdemokratiet. Den vil ofte være en fremadrivende kraft i hele vort folkelige liv, men den vil samtidig til andre tider være en regulerende faktor, når uovervejede stemninger under en urolig tids store bevægelser sætter lidenskabene i brand. Den vil have magt til at være en stabiliserende faktor i vort statsliv, som gennem samarbejde med andre sikrer et fast statsstyre, hvad enten det under en mindretalsregering sker ved at øge folketingets indflydelse, eller det sker ved forskellige partiers fælles regeringsdannelse. Arbejdet for et sådant samfund er social-liberal politik, og den kalder på een gang på individuel virkekræft og samfundsmæssig solidaritet.

Derfor er der til belysning af den politiske situation grund til at sige: det er rigtigt, at der ikke er et socialistisk flertal her i folketinget, men det er lige så rigtigt, at der heller ikke er et socialt-liberalt flertal i den forstand, jeg her omtaler det.

Der har været tilløb til også i andre partier at forstå denne tankegang. Christmas Møller søgte at bane vej for forståelsen af en sådan politik i nye kredse, men nu har det konservative parti jo en anden ledelse.

Det ærede medlem hr. Thorkil Kristensen har til tider i venstre, båret af sin økonomiske indsigt, givet udtryk for en sådan moderne social-liberalisme, som i den sidste tid synes at få stærkere fodfæste i de vesteuropæiske lande. Men en virkelig samlet front på denne linie er der jo ikke grundlag for i dag, således som helhedsbilledet af de to partier er. Et virkeligt skred i den retning, der giver en stor samlet styrke, kan kun komme ved, at store dele af de befolkningskredse, der ikke har en socialistisk overbevisning, erkender vilkårene for bevarelsen af et frit erhvervsliv og dermed også underbygningen af den personlige frihed.

Denne forskellige opfattelse på disse områder medfører også en forskellig politisk arbejdsform. For moderat-konservative partier, der ikke tør gå ind i et dybtgående reformarbejde som modstykke til socialismen, må kampen mod socialismen naturligt hvile på et negativt grundlag. Man når ikke videre end til venstres og tildels de konservatives socialistforkrækkelse, der råber gevalt overfor den socialistiske ulv, hvadenten der er grund til det eller ikke, og som sløver be-